

Limnologorum Conventus XXII (Lyon, 22—28 VIII 1983 r.)

Lyon, miasto goszczące XXII Kongres Societas Internationalis Limnologiae (SIL), jest z 1 200 tys. mieszkańców drugim pod względem wielkości ośrodkiem miejskim Francji. Położony w dolinie Rodanu u ujścia Saony i na biegnących

wzdłuż obu rzek wzgórzach, uroczo i harmonijnie łączy sięgającą ponad 2 tysiące lat rzymską starożytność z europejską współczesnością.

Centralnym miejscem Kongresu był nowoczesny campus Uniwersytetu Claude'a Bernarda w Villeurbanne, jednej sponad 50 gmin miejskich składających się na aglomerację lyońską. Zgrupowane były tam biura Kongresu, sale obrad poszczególnych sekcji i domy studenckie, w których mieszkała większość uczestników Kongresu. Osobom nie przyzwyczajonym do spartańskich warunków bytowania (i zapewne bardziej zasobnym) organizatorzy zapewnili zakwaterowanie w luksusowych hotelach w centrum Lyonu. Nieliczna grupa zdecydowanych zwolenników niewygód i oszczędności koczowała na terenie Uniwersytetu we własnych przyczepach campingowych. Polacy, podejmowani szczególnie serdecznie, w większości korzystali z uprzejmych zaproszeń francuskich Kolegów do goszczenia przez czas Kongresu w ich prywatnych domach. Sprawnie zorganizowany transport między campusem a centrum miasta i możliwość bezpłatnego korzystania z komunikacji komunalnej zapewniały uczestnikom Kongresu wygodę, punktualne dojazdy na obrady i ułatwiały wyprawy na zwiedzanie Lyonu. Obrady plenarne odbywały się w Pałacu Kongresowym, nowoczesnym, komunalnym centrum kongresowym, oddzielonym od kampusu pięknym parkiem Tete d'Or ze wspaniałym rosarium z milionem (na odpowiedzialność folderów) róż kilkuset odmian.

Otwarcie Kongresu nastąpiło w poniedziałek 22 sierpnia rano. Przemówienia inauguracyjne wygłosili: przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. E. Pattee, prezes Francuskiego Stowarzyszenia Limnologów prof. P. Bourrelly oraz prezydent Uniwersytetu Claude'a Bernarda prof. C. Dupuy. Serię przemówień inauguracyjnych zakończył przedstawiciel Sekretariatu Stanu ds. Środowiska i Jakości Życia, który w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę m.in. na olbrzymie korzyści jakie społeczeństwo czerpie z dobrze układającej się współpracy między samorządami terytorialnymi a instytucjami naukowymi. Jako jeden z jej efektów wymienił jakość wody pitnej w aglomeracji lyońskiej. Rzeczywiście, w Lyonie pija się prosto z kranu uzdatnioną wodę Rodanu. Jest ona niechlorowana, czysta, smaczna i zdrowa.

Po zakończeniu ceremonii otwarcia rozpoczęło się pierwsze walne zebranie członków SIL. Głównymi jego punktami były: sprawozdanie dr R. Wetzela z działalności finansowej i merytorycznej SIL, informacja o utworzeniu przez Panią Livię Tonolli fundacji pamięci prof. Vittorio Tonolliego w celu popierania limnologii na uniwersytetach krajów rozwijających się oraz informacja o przygotowaniach XXIII Kongresu SIL. Odbędzie się on w dniach 8—14 lutego 1987 r. w Hamilton (Nowa Zelandia). Będzie pierwszym w historii SIL kongresem na półkuli południowej. Sesję przedpołudniową zakończyło wręczenie medali Naumana-Thienemanna zasłużonym dla światowej hydrobiologii: prof. J. Hrbačkowi (Czechosłowacja), Pani Livii Tonolli (Włochy) i prof. E. Thomasowi (Szwajcaria).

Po południu rozpoczęła się sesja wykładów plenarnych. W pierwszym z nich, poświęconym tradycyjnie pamięci E. Baldiego, G. E. Likens (USA) mówił o oddziaływaniu zlewni na ekosystemy lądowe. Następnie prof. H. Golterman (Francja) omówił na przykładzie azotu i fosforu wpływ osadów dennych na chemizm wód śródlądowych, a prof. J. Tundisi (Brazylia) zapoznał słuchaczy ze stanem obecnym, potrzebami i osiągnięciami limnologii tropikalnej.

Dalsze obrady (od wtorku do soboty, z przerwą na wycieczkę śródkongresową w środę) przebiegały w 26 grupach tematycznych, w 60 sekcjach¹. Każdego dnia

¹ Na podstawie programu obrad możliwe było wyodrębnienie następujących grup tematycznych i sekcji: 1. Limnologia tropikalna — fizyka, chemizm i produkcja pierwotna, rzeki, jeziora amazońskie, jeziora andyjskie, inne jeziora i laguny, ryby, zooplankton; 2. Makrofity wodne; 3. Fitoplankton — rozprzestrzenie-

obradę toczyły się równolegle w 11 sekcjach, w dwu turach: porannej i popołudniowej, rozdzielonych 2-godziną przerwą na lunch. W czasie jednej tury, w każdej sekcji wygłaszano cztery do dwunastu 15-minutowych referatów plus 5 minut na dyskusję po każdym. W piątek po południu w miejsce sesji referatowych zorganizowano ekspozycję plakatów (posters) w 5 sekcjach². Obrady jednej z sekcji (limnologia fizyczna) zorganizowano w Genewie, dokąd osoby zainteresowane zawieziono autokarem. Niezależnie od oficjalnego programu obrad, ale z pełną aprobatą gospodarzy, sprawniejsi umysłowo i silniej fizycznie skonstruowani uczestnicy Kongresu zorganizowali kilkanaście monotematycznych spotkań dyskusyjnych. Mimo że odbywały się one późnymi wieczorami, niektóre z nich cieszyły się dużą frekwencją.

Realizacja napiętego i wyczerpującego programu naukowego Kongresu była możliwa m. in. dzięki temu, że organizatorzy, pamiętając o konieczności uzupełniania nadwątłych sił, stosowali zabiegi regeneracyjne. Pierwszym z nich było oficjalne powitanie w Lyonie. Odbyło się ono we wtorek wieczorem, w starym, pochodzącym z II wieku amfiteatrze gallo-romańskim, gdzie uczestnicy poddawali się relaksowi przy toastach, rozmowach i zabawach na świeżym powietrzu. Miłym odprężającym akcentem były także wycieczki śródkongresowe, na których obok degustacji znakomitych owoców, win i serów można było również zapoznać się z przyrodą, architekturą i folklorem południowej Burgundii. Ostatnią okazją wspólnego wypoczynku było spotkanie towarzyskie w piątek wieczorem. Odbyło się ono w dużej hali wystawowej w Bourg en Bresse, średniowiecznym mieście burgundzkim ok. 70 km na północ od Lyonu. Gości witał i następnie towarzyszył im w zabawie zespół regionalny ubrany w dawne stroje ludowe w stylu Colasa Breugnon. W trakcie tego spotkania kolejny raz stało się oczywistym, że gorący temperament niekoniecznie jest związany z południowym klimatem. Połączenie Kanadyjczyków i Skandynawów (w przybliżonej proporcji 1:2) z odpowiednią ilością wina dało mieszankę eksplodującą we wspaniałym happeningu.

Ogółem w XXIII Kongresie SIL uczestniczyło blisko 1 000 osób z 57 krajów (bez osób towarzyszących, spośród których powszechną sympatię budziło dwoje kilkumiesięcznych dzieci). Poza Francją (ponad 160 osób) najliczniej były reprezentowane Stany Zjednoczone AP (blisko 150 osób), Kanada (77), Republika Federalna Niemiec (61), i Holandia (50). Polska reprezentowana przez 20 osób (nie licząc Polaków przybyłych pod obcymi flagami) wraz z Austrią, Finlandią, Japonią, Norwegią, Hiszpanią, Szwajcarią, Szwecją, Włochami i Zjednoczonym Kró-

nie i dynamika, sezonowość, efekt świetlny, pierwiastki biofilne i metabolizm, produktywność i sukcesja; 4. Zooplankton — dynamika populacji, zespoły, wzrost i cykle życiowe, żerowanie, drapieżnictwo, produkcja, strategie; 5. Wody płynące — teoria, wody naturalne i zmienione, wpływy zlewni, pierwiastki biofilne i energia w systemach naturalnych, dynamika populacji i produkcja w wodach naturalnych, duże rzeki, układy zagospodarowane i zakłócone, ekologia bezkręgowców, ryby, charakterystyka chemiczna — metale ciężkie i ekotoksykologia, zakwaszenie i fauna; 6. Badania Tjeukemeer (Holandia); 7. Badania jez. Michigan; 8. Osady — fosfor, metale ciężkie, respiracja, zagadnienia ogólne; 9. Ekotoksykologia — metale ciężkie, radioekologia; 10. Fosfor jeziorny; 11. Produkcja i aktywność mikroorganizmów; 12. Pierwiastki biofilne w jeziorach — pierwiastki biofilne a eutrofizacja, eutrofizacja; 13. Limnologia fizyczna — ruchy wody, światło, zagadnienia ogólne; 14. Promocja limnologii w krajach rozwijających się; 15. Peryfiton; 16. Jeziora specjalne; 17. Jeziora zakwaszone; 18. Materia organiczna i bakterie; 19. Ryby; 20. Ryby a zooplankton; 21. Paleolimnologia; 22. Aktywność i produkcja glonów; 23. Bezkęgowce; 24. Limnologia stosowana; 25. Rekultywacja jezior; 26. Projekt rekultywacji jezior Loosdrecht.

² Plakaty prezentowano w następujących sekcjach: 1. Limnologia fizyczna — osady; 2. Jeziora — charakterystyka chemiczna — eutrofizacja; 3. Jeziora — energetyka — populacje; 4. Limnologia tropikalna — promocja limnologii w krajach rozwijających się; 5. Wody płynące.

lestwem plasowała się w grupie państw ze średnią liczbą uczestników. Pozostałe kraje reprezentowane były przez jedną do kilkunastu osób.

Łącznie w czasie Kongresu wygłoszono blisko 620 referatów i pokazano ok. 100 prezentacji plakatowych. Zróżnicowanie problematyki prezentowanej w referatach (zapewne także i poziomu) było znaczne. Nie udało się zaobserwować dominacji jakiejś określonej szkoły, kierunku badawczego czy podejścia metodycznego. Nie wyłoniła się żadna nowa teoria (przynajmniej w tych sekcjach, w których uczestniczyłem), a mimo tego Kongres był udaną, solidną prezentacją współczesnej limnologii.

Jeżeli przyjąć, że liczba referatów wygłaszanych w poszczególnych grupach tematycznych odzwierciedla aktualny obszar zainteresowań i kierunki rozwoju limnologii światowej, to na uwagę zasługuje znaczny udział referatów poświęconych wodom płynącym (11 sekcji, ponad 18% ogółu referatów) i limnologii tropikalnej (8 sekcji, ponad 10% ogółu referatów). Dużą popularnością cieszyły się badania fito- i zooplanktonu oraz związane z bilansem, zasobnością jezior w pierwiastki biofilne i ich krążeniem (w każdej z tych grup tematycznych po blisko 10% ogółu referatów). Wyraźnie wzrosło zainteresowanie jeziorami zakwaszonymi (ponad 3% ogółu referatów). Nieliczne natomiast były wystąpienia poświęcone zagadnieniom produkcji zespołów i produktywności ekosystemów oraz badania stricte florystyczne i faunistyczne.

Wkładem grupy polskiej do programu naukowego Kongresu było 15 referatów, 2 prezentacje plakatowe i organizacja jednego spotkania dyskusyjnego. Nasi uznani specjaliści byli także zapraszani do przewodniczenia obradom w kilku sekcjach. Stosunkowo bogata prezentacja polskiej limnologii była możliwa dzięki wyjątkowemu uprzywilejowaniu Polski pod względem liczby przyznanych stypendiów kongresowych, co niewątpliwie wynikało ze zrozumienia przez organizatorów naszej obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Kongres zakończyło drugie walne zebranie członków SIL, na którym wybrano nowe władze. Prezydentem SIL został prof. H. Löffler (Austria), często odwiedzający nasz kraj i zaprzyjaźniony z licznymi limnologami polskimi; wiceprezydentami: prof. E. Pattee (Francja) i prof. D. G. Frey (USA); sekretarzem generalnym i skarbnikiem nadal pozostał dr R. Wetzel, a wydawcą materiałów kongresowych doc. V. Sladeček.

Rajmund J. Wiśniewski

XII Zjazd Hydrobiologów Polskich (Lublin, 20—23 IX 1983 r.)

Z rocznym opóźnieniem, którego wyjaśniać nie trzeba, Zjazd odbył się na terenie lubelskiej Akademii Rolniczej, a ściślej — obradował w jednym przestronnym i dobrze wyposażonym gmachu Collegium Agronomicum (co było szalenie wygodne). Zjazd firmowały: Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne, Lubartowskie Towarzystwo Regionalne i Akademia Rolnicza w Lublinie. Honorowym Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był JM Rektor Akademii Rolniczej w Lublinie prof. Edmund Prost, a pracami Komitetu kierowali prof. Gabriel Brzęk (jako przewodniczący) i prof. Stanisław Radwan (jako wiceprzewodniczący). Zjazd obradował pod hasłem „Czystość wód podstawą bytu człowieka” i zgromadził ponad 270 uczestników, w tym czworo gości zagranicznych (z Anglii, Czechosłowacji, Szwecji i USA); byli wśród nich nasi starzy przyjaciele — dr Annie Duncan